

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. H. prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na nieosiągnięcie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (a jedynie 24 lat, 11 miesięcy i 13 dni) a także nieudokumentowanie 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy nie uznał za pracę w warunkach szczególnych żadnego okresu zatrudnienia z uwagi na nieprzedłożenie świadectwa pracy w warunkach szczególnych z podaniem nazwy stanowiska oraz powołaniem odpowiedniego rozporządzenia i zarządzenia resortowego, a także innej dokumentacji potwierdzających pracę w warunkach szczególnych /decyzja k. 62 akt emerytalnych plik I/.

Odwołanie od decyzji ZUS w dniu 2 lutego 2016 r. złożył wnioskodawca wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Wniósł o zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 21 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1991 r. (w trakcie urlopu bezpłatnego w (...) w Z.) oraz od 1 stycznia 1992 r. do 30 kwietnia 1992 r. a także o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia w Przędzalniach (...). W. w Z. (z uwzględnieniem okresu odbywania zasadniczej służby wojskowej od 25 kwietnia 1978 r. do 11 kwietnia 1980 r.) na stanowiskach w przędzalni: nastawiacz maszyn w wałkowni, woziciel, w Fabryce (...) w Z. w okresie od 25 czerwca 1981 r. do 31 grudnia 1991 r. na stanowiskach: produktowy cytrynianu wapnia, mistrz produkcji, kierownik zmiany, aparatowy wirowni, brygadzysta suszarni i wirówki. /odwołanie k. 2-4/.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie przytaczając argumentację jak w uzasadnieniu skarżonej decyzji /odpowiedź na odwołanie k. 35/.

Decyzją z dnia 1 kwietnia 2016 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. zmienił swoją decyzję z dnia 8 grudnia 2015 r. w zakresie stażu pracy zaliczanego do szczególnych warunków i ponownie odmówił M. H. prawa do emerytury z uwagi na nieosiągnięcie 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (a jedynie 24 lat, 11 miesięcy i 13 dni) a także nieudokumentowanie 15 lat pracy w szczególnych warunkach (a jedynie 13 lat, 3 miesiące i 18 dni). Organ rentowy za pracę w warunkach szczególnych uznał okresy zatrudnienia w Przędzalni (...) od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1977 r., od 1 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r. z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej oraz od 10 maja 1980 r. do 31 października 1980 r., a także w Fabryce (...) od 25 czerwca 1981 r. do 14 listopada 1982 r. i od 15 listopada 1982 r. do 20 stycznia 1991 r. Organ rentowy nie zaliczył do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 21 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1992 r. z uwagi na brak dokumentu potwierdzającego zgłoszenie do ubezpieczenia rolnego w tym okresie /decyzja k. 28 akt emerytalnych plik II/.

W piśmie procesowym z dnia 13 kwietnia 2016 r. organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, popierając argumentację wskazaną w decyzji z dnia 1 kwietnia 2016 r. /pismo k. 39/

Na rozprawie z dnia 1 września 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie, wnosząc o przyznanie emerytury od 18 grudnia 2015 r. tj. od dnia ukończenia 60 lat. Wniósł o uznanie w stażu pracy w szczególnych warunkach: 3-letniego okresu nauki i pracy w (...) B. w Z. od 1 września 1970 r. do 14 września 1973 r., okresów zatrudnienia w zakładach (...) i (...) nie uwzględnionych przez ZUS w decyzji z dnia 1 kwietnia 2016 r. Wniósł także o zaliczenie do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym teścia W. W. (2) przypadającego na okres urlopu w (...). Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania. /stanowiska procesowe 00:03:21-00:15:05- płyta CD k. 45/

Na rozprawie z dnia 17 listopada 2016 r. pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie. Wnioskodawca oświadczył, że w okresie pracy w gospodarstwie rolnym teścia nie został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników. Pełnomocnik ZUS wniósł o oddalenie odwołania. /stanowiska procesowe 00:01:31-00:12:23, 00:31:32-00:32:58 – płyta CD k. 75/

W piśmie procesowym z dnia 29 listopada 2016 r. organ rentowy podniósł, że okres pracy wnioskodawcy od 26 września 1973 r. do 31 maja 1976 r. nie został zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych z uwagi na nieprzedłożenie świadectwa pracy w warunkach szczególnych czy innej dokumentacji potwierdzającej tego rodzaju pracę. /pismo k. 78/

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Wnioskodawca M. H., urodzony (...), z wnioskiem o emeryturę wystąpił w dniu 2 grudnia 2015 r. Wnioskodawca nie jest członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego /wniosek k. 1-8 akt emerytalnych plik I/ .

W okresie od 1 września 1970 r. do 14 września 1973 r. M. H. był uczniem (...) Szkoły (...) w Zakładach (...) w Z.. Od dnia 8 sierpnia 1973 r. powierzono wnioskodawcy stanowisko aparaturowego na Wydziale Barwników H.. /kopia świadectwa pracy k. 13-14, k. 52-52 odw. oraz k. 65-65 odw. akt ZUS plik I, kopia karty osobistej pracownika młodocianego k. 61, kopia nagażu k. 62, kopia karty obiegowej zmian k. 63, kopia karty przeniesienia k. 64, kopia odpisu świadectwa ukończenia szkoły k. 65/

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy powyższego okresu do pracy w warunkach szczególnych. /bezsporne/

W okresie od 26 września 1973 r. do 31 października 1980 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przędzalniach (...). W. w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku nastawiacza maszyn. /świadectwo pracy k. 15 - 15 odw. akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 16, k. 53 oraz k. 70 akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia o zatrudnieniu i zatrudnieniu z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 17, k. 14 oraz k. 71 akt ZUS plik I/

Wnioskodawca został tam zatrudniony na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony po 7-dniowym okresie próbnym na stanowisku woziciela przędzy (Przewijalnia) /kopia angażu k. 8 akt ZUS plik II, kopia karty obiegowej zmian w stosunku pracy (przyjęcia) k. 12 akt ZUS plik II/

Organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy od 26 września 1973 r. do 31 maja 1976 r. do pracy w warunkach szczególnych. /bezsporne/

W trakcie zatrudnienia w Przędzalniach (...) w Z. w okresie od 25 kwietnia 1978 r. do 11 kwietnia 1980 r. wnioskodawca odbywał zasadniczą służbę wojskową. Pracę świadczył do dnia 25 kwietnia 1978 r. /kopia książeczki wojskowej k. 19 -21 akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 16 oraz k. 53 akt ZUS plik I/

Po powrocie z wojska wnioskodawca powrócił do pracy w Przędzalniach (...) w Z. z dniem 10 maja 1980 r. /kopia zaświadczenia z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 16 oraz k. 53 akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia o zatrudnieniu i zatrudnieniu z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 17 oraz k. 14 akt ZUS plik I/

Zgodnie z zachowaną dokumentacją osobową u wskazanego pracodawcy wnioskodawca zajmował kolejno stanowiska:

- od 1 czerwca 1976 r. – woziciela w W.,
- od 1 października 1977 r. do 25 kwietnia 1978 r. (zwolnienie celem odbycia zasadniczej służby wojskowej)– nastawiacza maszyn w W.,
- od 10 maja 1980 r. (po odbyciu służby wojskowej) – nastawiacza maszyn w W.,

Stanowisko nastawiacza maszyn zajmował do końca zatrudnienia w powyższym zakładzie.

/kopie angażu k. 9- 11 akt ZUS plik II, kopia karty obiegowej zmiany w stosunku przyjęcia (zwolnienie) k. 12 akt ZUS plik II, kopia karty obiegowej zmian w stosunku pracy (przyjęcia) k. 13 akt ZUS plik II, kopia karty obiegowej zmiany w stosunku przyjęcia (zwolnienie) k. 13 akt ZUS plik II /

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres pracy od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1977 r., od 1 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r. z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej oraz od 10 maja 1980 r. do 31 października 1980 r. do pracy w warunkach szczególnych. /bezsporne/

W okresie od 1 listopada 1980 r. do 20 czerwca 1981 r. wnioskodawca był zatrudniony w Związku (...) w Ł. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku wiceprzewodniczącego Zarządu (...). /kopia świadectwa pracy k. 22-22 odw., k. 55-55 odw. oraz k. 66-66 odw. akt ZUS plik I/

W okresie od 25 czerwca 1981 r. do 31 grudnia 1991 r. wnioskodawca był zatrudniony w Fabryce (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: aparatowy, produktowy cytrynianu wapnia, mistrz produkcji, kierownik zmiany, ostatnio brygadzysta suszarni. /kopia świadectwa pracy k. 23 -23 odw., k. 56-56 odw. oraz k. 67-67 odw. akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia o zatrudnieniu i zatrudnieniu z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 24, k. 57 oraz k. 72 akt ZUS plik I/

Zgodnie z zachowaną dokumentacją osobową u wskazanego pracodawcy wnioskodawca zajmował kolejno stanowiska:

- od 1 stycznia 1982 r. – produktowego cytrynianu wapnia (do tego momentu na stanowisku gotowacza),
- od 15 listopada 1982 r. – mistrza produkcji,
- od 1 sierpnia 1984 r. – kierownika zmianowego,
- od 14 listopada 1988 r. – brygadzysty suszarni kwasu cytrynowego,
- od 10 grudnia 1988 r. – brygadzisty dz. prod./fer., chem. plus susz., p.o. mistrza działu,
- od 5 kwietnia 1989 r. – aparatowego wirowni, brygadzysty suszarni i wirowni,
- od 19 grudnia 1989 r. - brygadzisty dz. suszarni, p.o. mistrza działu,
- od 3 września 1990 r. – brygadzisty suszarki i wirówki,
- od 18 stycznia 1991 r. – brygadzisty suszarni (dział produkcji) /kopie angaży k. 14- 23 akt ZUS plik II, karty zarobkowe k. 24 akt ZUS plik II/

W wymienionym wyżej okresie zatrudnienia wnioskodawca korzystał w okresie od 21 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1991 r. z urlopu bezpłatnego. /kopia świadectwa pracy k. 23-23 odw., k. 56-56 odw. oraz k. 67-67 odw. akt ZUS plik I, kopia zaświadczenia o zatrudnieniu i zatrudnieniu z Archiwum Zakładowego w Ł. k. 24, k. 57 oraz k. 72 akt ZUS plik I/

Wnioskodawca zdecydował się na skorzystanie z urlopu bezpłatnego z uwagi na pogarszający się stan zdrowia jego teścia W. W. (2), który cierpiał na chorobę nowotworową i konieczność udzielania teściowi pomocy w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. W gospodarstwie rolnym była prowadzona hodowla gęsi w ilości ok. 1.000, wnioskodawca posiadał zadłużenia. /zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres pracy od 25 czerwca 1981 r. do 14 listopada 1982 r. i od 15 listopada 1982 r. do 20 stycznia 1991 r. do pracy w warunkach szczególnych. /bezsporne/

W okresie od 21 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1991 r. (w trakcie urlopu bezpłatnego w (...) w Z.) oraz od 1 stycznia 1992 r. do 30 kwietnia 1992 r. wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym teścia W. W. (2). /bezsporne, zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

Teściowie wnioskodawcy W. W. (2) i M. W. małżonkowie od 28 kwietnia 1975 r. byli właścicielami gospodarstwa rolnego o pow. 1,28 ha położonego we wsi P. (pow. (...)) /akt własności ziemi k. 2 akt ZUS plik II oraz w kopercie k. 33, akt notarialnego k.4-7 akt ZUS plik II oraz w kopercie k. 33/

W gospodarstwie rolnym zamieszkiwali teściowie wnioskodawcy. Wnioskodawca zamieszkiwał osobno raz z żoną i dziećmi, użytkował część gospodarstw rolnego rodziców o pow. 1,50 ha położonego we wsi P. nr 6 od 1978 r. /bezsporne, zaświadczenie z 28.01.1982 r. – koperta k. 33, zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

Wyhodowanie transzy hodowli gęsi zajmowało okres od wczesnej wiosny do późnej jesieni. Wnioskodawca karmił gęsi, które potrzebowały dużo paszy i trawy. Praca przy gęsiach wiązała się z dużym wysiłkiem fizycznym. Wnioskodawca pracował co najmniej 8 godzin dziennie, zrealizował dwie transze hodowli gęsi. /bezsporne, zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

W okresie pracy w gospodarstwie rolnym teścia wnioskodawcy nie został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników i nie opłacał w tym okresie składek z tytułu ubezpieczenia społecznego. /bezsporne, zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

Ze względu na nie rokujący poprawy stan zdrowia teścia wnioskodawcy zrezygnował z pracy w gospodarstwie rolnym i podjął decyzję o powrocie do pracy zawodowej. W. W. (2) zmarł w dniu 28 stycznia 1994 r. /bezsporne, postanowienie o stwierdzeniu nadbycia spadku k. 3 akt ZUS plik II oraz w kopercie k. 33, odpis skrócony aktu zgonu – koperta k. 33, zeznania wnioskodawcy 00:30:13-00:31:32 w zw. z 00:18:09-00:23:34, 00:23:34-00:27:24 – płyta CD k. 75/

Organ rentowy nie zaliczył do ogólnego stażu pracy okresu pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 21 stycznia 1991 r. do 30 kwietnia 1992 r. z uwagi na brak dokumentu potwierdzającego zgłoszenie do ubezpieczenia rolnego w tym okresie /bezsporne/.

W okresie od 30 kwietnia 1992 r. do 31 maja 1992 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowo - Handlowym w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku koordynatora robót. Jako dzień rozpoczęcia pracy w umowie o pracę wskazano 2 maja 1992 r. /kopia świadectwa pracy k. 27-27 odw., k. 58-58 odw. oraz k. 68-68 odw. akt ZUS plik I, kopia umowy o pracę k. 28-28 odw. akt ZUS plik I/

W okresie od 1 kwietnia 1993 r. do 2 stycznia 1994 r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcyjno – Usługowo - Handlowym (...) w Z. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku referenta ds. zbytu. /kopia świadectwa pracy k. 30-30 odw., k. 59-59 odw. oraz k. 69-69 odw. akt ZUS plik I, zaświadczenie o zatrudnieniu i zatrudnieniu k. 29 akt ZUS plik I, kopia umowy o pracę k. 31 akt ZUS plik I/

W okresie od 31 stycznia 1994 r. do 29 maja 1996 r. wnioskodawca był zarejestrowany w urzędzie pracy jako bezrobotny. Zasiłek dla bezrobotnych pobierał w okresie od 1 lutego 1994 r. do 31 maja 1994 r., od 1 lipca 1994 r. do 31 października 1994 r., od 1 stycznia 1995 r. do 2 maja 1995 r. /zaświadczenia z urzędu pracy k. 33, 61 oraz k. 74 akt ZUS plik I/

W okresie od 1 czerwca 1996 r. do 30 stycznia 2000 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu jako osoba współpracująca z osobą prowadzącą działalność gospodarczą. Z tego tytułu wnioskodawca opłacił składki na ubezpieczenie społeczne w okresie od 1 czerwca 1996 r. do 12 lipca 1998 r. oraz od 9 stycznia 1999 r. do 30 stycznia 2000 r. W okresie od 13 lipca 1998 r. do 31 grudnia 1998 r. i od 1 stycznia 1999 r. do 8 stycznia 1999 r. wnioskodawca przebywał na zwolnieniu lekarskim. /potwierdzenie ubezpieczenia k. 34 - 35 akt ZUS plik I/

W okresie od 29 marca 2000 r. do 25 czerwca 2014 r. wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacał składki w KRUS. /zaświadczenie k. 36-38 akt ZUS plik I/

Wnioskodawca udokumentował na dzień 1 stycznia 1999 r. ogólny staż pracy

w wymiarze 24 lata, 11 miesięcy i 13 dni a także 13 lat, 3 miesięcy i 18 dni pracy w szczególnych warunkach. Organ rentowy za pracę w warunkach szczególnych uznał okresy zatrudnienia w Przędzalni (...).W. od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1977 r., od 1 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r. z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej wg uchwały SN II UZP 6/13 oraz od 10 maja 1980 r. do 31 października 1980 r., a także w Fabryce (...) od 25 czerwca 1981 r. do 14 listopada 1982 r. i od 15 listopada 1982 r. do 20 stycznia 1991 r. /niesporne, pismo - k. 39/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów zarówno postaci dokumentacji osobowej ze spornych okresów pracy wnioskodawcy, jak i osobowych źródeł dowodowych w postaci zeznań wnioskodawcy.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

W świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

W myśl art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. Nr 1440, z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy tj. w dniu 1 stycznia 1999 r. (art. 196 ustawy) osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz,
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Zaś ust. 2 w/w przepisu stanowi, że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Z przepisu art. 32 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych wynika, że ubezpieczonym będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27.

W myśl art. 32 ust. 1a pkt. 1 przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa.

Z kolei według ustępu 2 art. 32 dla celów ustalenia tych uprawnień za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Według treści § 3 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.) za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudniania” uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia. Pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Powołany wykaz wskazuje wszystkie te prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

W świetle § 2 ust. 1 tegoż rozporządzenia oraz zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przy czym powyższe okoliczności pracownik jest obowiązany udowodnić (por. wyrok Sądu Najwyższego z 15 grudnia 1997 r. II UKN 417/97 – (...) i US (...) i wyrok Sądu Najwyższego z 15 listopada 2000 r. II UKN 39/00 Prok. i Prawo (...)).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia okresy takiej pracy stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według określonego wzoru, lub świadectwie pracy.

Organ rentowy uznał wnioskodawcy za udowodnione ogólny staż pracy w wymiarze 24 lata, 11 miesięcy i 13 dni. Do tego okresu zaliczono naukę w (...) Szkole (...) w okresie od 1 września 1970 r. do 14 września 1973 r., zatem do ogólnego stażu zatrudnienia brakowało wnioskodawcy 17 dni. Strona odwołująca podnosiła, iż ZUS winien zaliczyć do ogólnego stażu pracy okres pracy w gospodarstwie rolnym teściów od 21 stycznia 1991 r. do 31 grudnia 1991 r. (w trakcie urlopu bezpłatnego w (...) w Z.) oraz od 1 stycznia 1992 r. do 30 kwietnia 1992 r.

W tym czasie wnioskodawca miał ukończone 35 lat. Jak sam przyznał w swych zeznaniach w okresie pracy w gospodarstwie rolnym teścia wnioskodawca nie został zgłoszony do ubezpieczenia społecznego rolników i nie opłacał w tym okresie składek z tytułu ubezpieczenia społecznego.

Zgodnie z treścią art. 10 ustawy emerytalnej przy ustalaniu prawa do emerytury oraz przy obliczaniu jej wysokości uwzględnia się również następujące okresy, traktując je, z zastrzeżeniem art. 56, jak okresy składkowe:

- 1) okresy ubezpieczenia społecznego rolników, za które opłacono przewidziane w odrębnych przepisach składki,
- 2) przypadające przed dniem 1 lipca 1977 r. okresy prowadzenia gospodarstwa rolnego po ukończeniu 16 roku życia,
- 3) przypadające przed dniem 1 stycznia 1983 r. okresy pracy w gospodarstwie rolnym po ukończeniu 16 roku życia,

jeżeli okresy składkowe i nieskładkowe, ustalone na zasadach określonych w art. 5-7, są krótsze od okresu wymaganego do przyznania emerytury, w zakresie niezbędnym do uzupełnienia tego okresu.

Wynikiem rozwiązań przyjętych w art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników indywidualnych i członków ich rodzin (tekst jedn.: Dz. U. z 1989 r. Nr 24, poz. 133 z późn. zm.), a obecnie art. 4 ustawy o u.s.r., jest - począwszy od dnia 1 stycznia 1983 r. - uzależnienie zaliczenia pracy domownika w gospodarstwie rolnym jako okresu uzupełniającego od opłacania za niego przez rolnika składki na ubezpieczenie społeczne rolników (por. wyrok SN z dnia 23 września 1998 r., II UKN 230/98, OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 657). W tej sytuacji wnioskodawca nie wykazał ustawowego minimum zatrudnienia w zakresie uzyskania warunków do wcześniejszej emerytury.

Organ rentowy za pracę w warunkach szczególnych uznał a także 13 lat, 3 miesiące i 18 dni pracy w szczególnych warunkach okresy zatrudnienia w Przędzalni (...).W. od 1 czerwca 1976 r. do 30 września 1977 r., od 1 października 1977 r. do 31 sierpnia 1979 r. z uwzględnieniem zasadniczej służby wojskowej wg uchwały SN II UZP 6/13 oraz od 10 maja 1980 r. do 31 października 1980 r., a także w Fabryce (...) od 25 czerwca 1981 r. do 14 listopada 1982 r. i od 15 listopada 1982 r. do 20 stycznia 1991 r. W tej sytuacji wnioskodawcy brakowało do ustawowego minimum 15 lat - 1 rok 8 miesięcy i 12 dni okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Podnieść również należy, że prawo do emerytury w obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub szczególnym charakterze stanowi w systemie emerytalnym uprawnienie wyjątkowe związane z ujemnym

oddziaływaniem zdrowotnym warunków pracy na pracownika, co uzasadnia przyjęcie wcześniejszego wieku emerytalnego. Emerytura w obniżonym wieku jest przywilejem, przywilejem wygaszanym, a mające charakter wyjątkowy obowiązujące bezwzględnie przepisy regulujące nabycie prawa muszą być wykładane ściśle z wyłączeniem wykładni rozszerzającej, gwarantując zachowanie celu, dla którego wprowadzono wskazane odstępstwo – por. wyroki SN z dnia 13 września 2011 r. I UK 107/11 *legalis* 461854, z dnia 9 maja 2006 r. II UK 25/12 *legalis* 304164, z dnia 16 listopada 2010 r. I UK 124/10 *legalis* 315456 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 10 stycznia 2014 r. III AUa 420/13 czy wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 lutego 2013 r. III AUa 1005/12- portal Sądu Apelacyjnego w Łodzi/.

Ponadto wszystkie warunki muszą być spełnione łącznie, zaś brak spełnienia jednego z nich eliminuje możliwość zmiany decyzji.

W tej sytuacji Sąd oddalił wnioski dowodowe zgłoszone przez ubezpieczonego w zakresie osobowych źródeł dowodowych, , albowiem prowadziłyby to do nieuprawnionego przedłużenia niniejszego postępowania z uwagi niespełnienie warunku wykazania ustawowego minimum 25 lat ogólnego stażu pracy na dzień 1 stycznia 1999 r.

Zgodnie z art. 6 k.c. to na wnioskodawcy spoczywał ciężar dowodowy w niniejszej sprawie. Oparcie polskiej procedury cywilnej na zasadzie kontradyktoryjności jedynie

w wyjątkowych przypadkach dozwala Sądowi na podjęcie czynności mających na celu pobudzenie inicjatywy stron, a zasadą w tym zakresie jest samodzielne dążenie uczestników postępowania do wykazania prawdziwości podnoszonych twierdzeń. Jeżeli twierdzenie istotne dla rozstrzygnięcia nie zostanie udowodnione, to o merytorycznym rozstrzygnięciu sprawy decyduje rozkład ciężaru dowodu. Zatem strona, na której spoczywa ciężar dowodu, ponosi ryzyko ujemnych skutków niedopełnienia swoich obowiązków w tym zakresie. Sąd Okręgowy uznał również, zgodnie z poglądem wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 grudnia 1996 r., iż nie jest zarówno zobowiązany, jak i uprawniony do przeprowadzenia dochodzenia w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (patrz wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 r., I CKU 45/96, OSNC 1997/6-7/76). W tej sytuacji Sąd nie badał także okresów zatrudnienia wnioskodawcy w szczególnych warunkach, gdyż z racji niespełnienia wszystkich warunków prowadziłyby to do nieuprawnionego przedłużenia tego postępowania.

Na marginesie jedynie wskazać należy, iż okresu nauki w (...) Szkole Zawodowej nie można traktować jako zatrudnienia w warunkach szczególnych, jak chciał tego wnioskodawca / e- protokół rozprawy z dnia 1 września 2016 r. 00:03:21/, albowiem jako młodociany nie mógł on świadczyć stale i w pełnym wymiarze czasu pracy zatrudnienia w warunkach szczególnych, zaś okres ten zaliczono do ogólnego stażu pracy.

Podkreślić w tym miejscu należy, że zgodnie z art. 5 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu prawa do emerytury uwzględnia się okresy składkowe oraz nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

W myśl art. 6 ust. 1 pkt 1 wspomnianej ustawy okresami składkowymi są okresy ubezpieczenia. Natomiast art. 4 pkt 5 stanowi, że okresem ubezpieczenia jest okres opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.

W ocenie Sądu zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie, że w spornym okresie wnioskodawca był zatrudniony na podstawie umowy o pracę lub innej umowy będącej podstawą obowiązku odprowadzania składek na ubezpieczenie społeczne.

Skoro zatem wnioskodawca nie udowodnił, aby w spornym okresie pracy w gospodarstwie rolnym teścia zostały za niego opłacone składki na ubezpieczenie społeczne, to brak podstaw do zaliczenia tego okresu do jego ogólnego stażu pracy.

W oparciu o poczynione ustalenia i obowiązujące przepisy prawa Sąd Okręgowy uznał, że skarżący nie spełnił wszystkich warunków do nabycia prawa do emerytury, gdyż nie legitymuje się minimalnym 25-letnim stażem pracy okresów składkowych i nieskładkowych.

W tym stanie rzeczy Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie od zaskarżonej decyzji, o czym orzekł jak w sentencji.